

Kretingos muziejus, Kretingos Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai parapija ir Kretingos kultūros centras, dalyvavo gausus kretingiškių ir jų svečių būrys. Tą dieną visuomenei skirtoje ceremonijoje buvo pristatytas J. K. Chodkevičiaus kenotafas. Po pristatymo jis nuneštas į minėtą Chodkevičių šeimos mauzoliejų ir kartu su artefaktais, susijusias su šiuo karvedžiu, ten pastatytas.

Idėja tokį kenotafą padaryti kilo Lietuvos kariuomenės Motorizuotosios pėstininkų brigados „Žemaitija“ G9 skyriaus Visuomenės informavimo specialistui Nerijui Čapui. Ją realizuoti buvo patikėta Kretingos muziejaus istorikams, Kretingos vienuoliams pranciškonams bei skulptoriui Vytautui Baranskui.

Sumanymas padaryti šį kenotafą kilo todėl, kad nėra žinoma J. K. Chodkevičius palaidojimo vieta. J. K. Chodkevičius 1620 m. parašytame testamente buvo pažymėjęs, jog pageidauja, kad po mirties jo palaikai būtų palaidoti Kretingos bažnyčioje po centriniu altoriumi jo pavidimu padarytame šeimos mauzoliejuje (kriptoje). Deja, čia J. K. Chodkevičiaus palaikų nėra – šios priešmirtinės karvedžio valios antroji jo žmona Ona Aloizė Ostrogiškė neišpildė. Kretingoje esančioje Chodkevičių šeimos kriptoje yra palaidota tik J. K. Chodkevičiaus pirmoji žmona Sofija Mieleckaitė, viena dukra ir du sūnūs. J. K. Chodkevičiaus kenotafas dabar stovi šalia pirmosios J. K. Chodkevičiaus žmonos S. Mieleckaitės-Chodkevičienės, dukters, dviejų sūnų ir vieno kito asmens (spėjama, kad ne Chodkevičių giminaičio) sarkofagų. Šioje bažnyčioje paskutiniaisiais metais yra sutvarkyta ir Kankinių kripta. Šias kriptas, iš anksto su bažnyčios šeiminkais suderinus vizito laiką, gali aplankyti visi norintys.

Paminklas Jonui Karoliui Chodkevičiui Kretingoje

Chodkevičių giminės kripta, esanti Kretingos Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai bažnyčioje po centriniu altoriumi, nėra vienintelė vieta šioje mieste, kurioje įamžintas J. K. Chodkevičiaus atminimas. Kretingos miesto centre esančios Rotušės aikštės skvere 2009 m. birželio 12 d., minint Kretingos savivaldos 400-ąsias metines, buvo atidengtas paminklas J. K. Chodkevičiui. Jo centre pavaizduotas iš granito ir bronzos padarytos prasivėrusios durys, o virš jų – J. K. Chodkevičiaus bareljefas. Prie trikampio formos arkos yra pritvirtintas iš bronzos sukurtas Chodkevičių giminės herbas, simboliškai užbaigiantis visą skulptūrą.

Paminklą sukūrė 1948 m. rugpjūčio 20 d. Skuodo rajono Plaušinių kaime, netoli S. Daukanto ir J. A. Pabrėžos tėviškių gimęs architektas Adomas Skiezgelas. Sukurti bronzinį bareljefą jam padėjo Mosėdyje (Skuodo r.) gyvenantis skulptorius Rimas Eidėjus. Bareljefas buvo išlietas Vilniuje esančiose Rimanto Keturkos dirbtuvėse, akmeninę paminklo dalį padarė Darbėnuose dirbantys Justino Petrausko akmens dirbtuvių meistrai.

Šia skulptūrine kompozicija autorius realizavo idėją parodyti, kad J. K. Chodkevičius sugrįžo į Kretingą pažiūrėti, kaip gyvena ir ką gražaus yra nuveikę šio miesto žmonės.

Grindinys prie paminklo išgrįstas pjautomis lietuviško granito plokštėmis, o raudoni granito luitai čia atkeliavo iš Suomijos.

Statant paminklą greta jo buvo įrengtas specialus apšvietimas, kuriuo tamsiu paros metu gražiai apšviečiamas paminklas ir išryškinamas Chodkevičių giminės herbas.

Vengalė Bonifaca portėgrapėjė

GRĪBS ŽMIERĖS

PETRAUSKIENĖ GEDVĪGA (MAŽEIKĖ)

Pri gimtuosės truobelės auga daug mediu. Bova é dreboliu, é blindiu, é oužuols véins kėts auga, vo ožvės daugiausė bova beržū. Tū mediu tėvalis specelė nedėigė, tarpus tēk liōb paretins, ka krūmaliau nebūtu.

Pavasari beržā liōb sotvėskies sava žaloma, lapu blėzgesio, pakvėps žėrgėnelės. Atlieks vėsuokiu paukštiu é paukštieliu pačiolbietė. Vasaruom nu karštė sliēpsemies mediu paviesie, vo rodėni beržū šakas barstīs geltuonus lapelius po kėima, žardėina, vies anū liōb ēpūs é pro truobuos doru plīši ar atdara longa. Ka gerā palīs, po beržās rasem ēšdīgosiu grību, daugiausė roduom keporeliem, vadėnamu ošėkėnės. Dar é kvalduotu grību pėiniu, mosmėriu liōb bus. Pasėtaikīs véins kėts é gers grībs – raudonėkis a baravīks.

Mon dēdėlė patėka grībautė. Kol apėni vėsus beržinelius, apveizi vėitas, kor anei dīgst, jau é tori pėlna krežati.

Ka mūsa mamā liōb pakīries tus grībus taisītė é vėrtė, lėips mon anus vežtė ciuocė Zuosė, nes ana neliōb torietė laika grībautė. Pasijiemosi tėvalė dvėrati, perkėšosi kuojė par riema, mėno pas anon. Ciuocė Zuosė vėsomet prijem grībus, anus novala, sopjausta é džiuvėn ont karštū mūralė rinkiu. Liōb sakīs, ka žėima anei sosėgadīs: „bus bolvinė paskanintė“.

Vėina dėina tėvalis vežė šiaudus kraikou. Mama lėipė mon sogriebtė nokrėtosiūs.

Pasėjiemosi griebli brauko par žardėina. Brauko, brauko tus šiaudus, tik vėino muomėnto griebliis ožkliova ož kažkuo é sojodiejė – tu tu tu. Dar brauko. É viel sojodiejė. Éšsėgondau: pamėslėjau, ka kuoks nuors žvierės ir po tās šiaudās pasėkavuojės. Biego pas tėvali é sakau anam:

–Kažkas žoulie ir, ka pajodėno so grieblio ons jod.

Tėvalis saka:

–Gal kormis. Ekiau paveizietė.

Prėėjės ons so grieblio pajodėna šiaudus. No tēkra, ka jod é

(Nukelta i 35 p.)